

Informasjon om råvareopsjoner

Her finner du generell informasjon om råvareopsjoner som kan handles gjennom Danske Bank.

Råvarer er ubearbeidede eller delvis bearbejdede varer som handles med henblikk på bearbejding til et sluttprodukt. Flesteparten av de råvarekontraktene som handles på en regulert markeds plass, er med fremtidig levering.

Utvalget av råvarer som handles på de ulike regulerte markeds plassene, er svært bredt, men kan blant annet deles inn i:

- Landbruksprodukter
- Metaller
- Energiprodukter

Råvareopsjoner kan inngås som OTC-handler med oss som motpart. Handlene er basert på instrumenter i form av standardiserte kontrakter som er tatt opp til handel på et regulert marked (referansekontrakter).

For referansekontraktens vedkommende fastsettes kontraktens størrelse, oppgjør dato, spesi-

fikasjon av råvarekvalitet samt avviklingsform av det enkelte regulerte marked.

Råvareopsjoner handlet gjennom oss, oppfylles ved levering av den underliggende futureskontrakten.

Inngår du råvareopsjoner der oppfyllelse av råvareopsjonen skjer ved levering av den underliggende råvarefuturen, og der denne har levering av den underliggende råvaren ved bortfall, skal du stenge futureshandelen senest 3 virkedager før råvarefuturens bortfallsdato. Gjør du ikke det, har vi rett til å stenge handelen på dine vegne. En handel stenges ved bortfall ved å inngå en motsatt rettet handel på grunnlag av dagens markedspriser, med en restløpetid som svarer til restløpetiden på den opprinnelige futuren. De andre betingelsene må svare til de opprinnelige betingelsene.

HVA ER EN RÅVAREOPSJON?

Når du handler råvareopsjoner, gir det deg enten en rett eller en plikt til å kjøpe eller selge en underliggende råvarefuture til en bestemt kurs på et bestemt tidspunkt i fremtiden. Den

fastsatte kursen omtales ofte som innløsningskurs, strike-kurs eller exercise-kurs. Kjøperen av en råvareopsjon betaler en premie til selgeren av opsjonen.

Opsjonstyper

Kjøper du råvareopsjoner, innebærer det en rett, men ikke plikt til å kjøpe (kjøpsopsjon) eller selge (salgsopsjon) den underliggende råvarefuturen til innløsningskursen på et bestemt tidspunkt i fremtiden.

Selger du råvareopsjoner, har du plikt til å kjøpe (salgsopsjon) eller selge (kjøpsopsjon) den underliggende råvarefuturen til innløsningskursen på et bestemt tidspunkt i fremtiden hvis kjøper av råvareopsjonen velger å utøve sin rett.

Begreper for en opsjons verdi

Tre overordnede begreper blir brukt for å uttrykke en opsjons verdi.

- «Out-of-the-money» betyr at kjøpsopsjonens innløsningskurs er høyere enn dagens markeds kurs på den underliggende råvarefuturen.

ren, mens det motsatte er tilfellet for en salgsoption.

- «At-the-money» betyr for både kjøps- og salgsoptions vedkommende at optionens innløsningskurs svarer til dagens markeds-kurs på den underliggende råvarefuturen.
- «In-the-money» betyr at kjøpsoptions innløsningskurs er lavere enn dagens kurs på den underliggende råvarefuturen, mens det motsatte er tilfellet for en salgsoption.

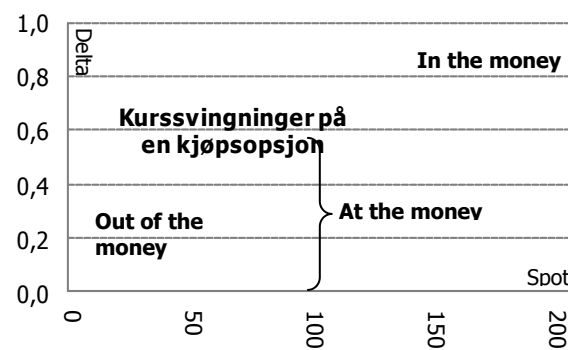
I utgangspunktet utøves in-the-money optioner ved optionsperiodens utløp, mens det ikke er fordelaktig for optioner som er at- eller out-of-the-money.

Kurssvingningene på en option kan henføres til prisendringen for den underliggende råvarefuturen. Optionskursfølsomhet og dermed kurssvingninger avhenger av forskjellen mellom options innløsningskurs og markeds-kursen på den underliggende råvarefuturen.

Hvis du for eksempel eier en kjøpsoption med en innløsningskurs på 100 og markeds-kursen på den underliggende råvarefuturen er lavere,

er optionen out-of-the-money - se figuren på denne side.

Hvis kursen på den underliggende råvarefuturen er 10, men stiger til 20, vil options verdi være stort sett uendret, da sannsynligheten for at optionen ender over innløsningskursen på 100, fortsatt er svært liten.

Tilsvarende vil en stigning i den underliggende råvarefuturen fra for eksempel 190 til 200 medføre at options verdi øker tilsvarende, da det er nesten sikkert at optionene ender in-the-money.

NÅR BRUKES RÅVAREOPSJONER?

Råvareoptioner kan brukes av produsenter og forbrukere til å avdekke kursrisiko i en råvare.

De kan også brukes som investeringsinstrumenter for å oppnå en gevinst på en forventet kursutvikling.

LØPETID

Løpetiden for råvareoptioner varierer fra en enkelt dag til flere år avhengig av betingelsene for de underliggende futureskontraktene. Kontraktene vil vanligvis bli avregnet på en bestemt dag i måneden.

FASTSETTELSE AV PRIS

Følgende faktorer har betydning for prisen på optioner

- Forholdet mellom options innløsningskurs og markeds-kursen på den underliggende råvarefuturen.
Verdien av en kjøpsoption vil være høyere, jo lavere innløsningskursen er i forhold til mar-

kedskursen på den underliggende råvarefuturoren. Motsatt vil verdien av en salgsoption være høyere, jo høyere innløsningskursen er i forhold til markedskursen på den underliggende råvarefuturoren.

▪ Volatilitet

Volatiliteten er uttrykk for de forventede svingningene i kursen på den underliggende råvarefuturoren. Høy volatilitet medfører høy premie. Det skyldes at sannsynligheten for at optionen ender in-the-money, er større ved store kurssvingninger.

▪ Restløpetid

Jo lengre løpetid, desto større er sannsynligheten for at optionen ender in-the-money.

▪ Pengemarkedsrenten

Kjøp av en kjøpsoption kan betraktes som et alternativ til å kjøpe den underliggende råvarefuturoren, og dermed kan likviditeten plasseres i pengemarkedet. Dette prises inn i kjøpsoptionen og medfører derfor en høyere pris på denne. Motsatt vil høy rente medføre lavere pris på salgsoptionen.

BRUK AV RÅVAREOPSJONER

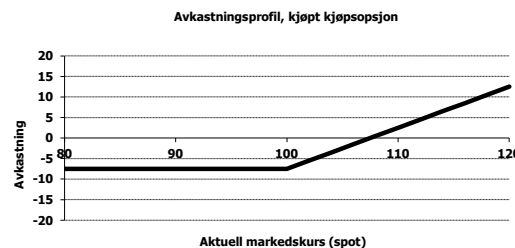
Her kan du lese en rekke eksempler på avkastningsprofiler som viser om handelen er gunstig eller ikke.

Kjøp av en råvareoption (kjøpsoption)

Ved kjøp av en kjøpsoption får kjøper rett, men ikke plikt til å kjøpe den underliggende råvarefuturoren til en bestemt pris eller innløsningskurs.

Dersom markedskursen på bortfallsdatoen ligger over innløsningskursen på råvarefuturoren, er det en fordel å utøve optionen.

Dersom markedskursen på bortfallsdatoen ligger under innløsningskursen, vil optionen ikke bli utøvet, da det er mer fordelaktig å kjøpe den underliggende råvarefuturoren i markedet.

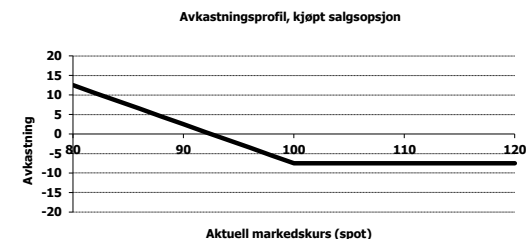

Kjøp av en råvareoption (salgsoption)

Ved kjøp av en salgsoption får kjøper rett, men ikke plikt til å selge den underliggende råvarefuturoren til en bestemt kurs.

Dersom markedskursen på bortfallsdatoen ligger under innløsningskursen på råvarefuturoren, er det en fordel å utøve optionen.

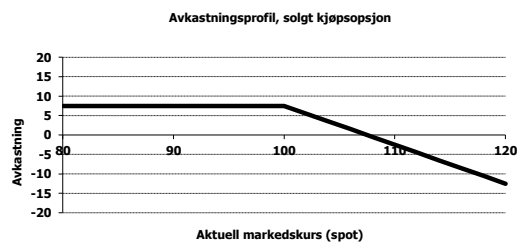
Dersom markedskursen på bortfallsdatoen ligger over innløsningskursen, vil optionen ikke bli utøvet, da det er mer fordelaktig å selge den underliggende råvarefuturoren i markedet

Salg av en råvareopsjon (kjøpsopsjon)

Ved salg av en kjøpsopsjon får selger plikt til å selge den underliggende råvarefuturen til en bestemt pris eller innløsningskurs dersom markedskursen på bortfallsdatoen ligger over innløsningskursen og kjøper av opsjonen velger å utøve opsjonen.

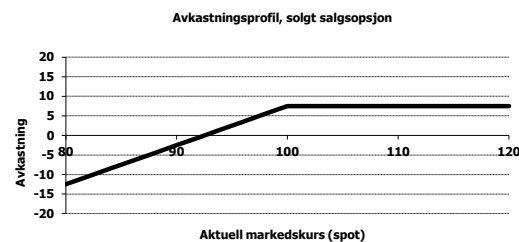
Dersom markedskursen på bortfallsdatoen ligger under innløsningskursen, vil opsjonen ikke bli utøvet, da det er mer fordelaktig å kjøpe den underliggende råvarefuturen i markedet.

Salg av en råvareopsjon (salgsopsjon)

Ved salg av en salgsopsjon får selger plikt til å kjøpe den underliggende råvarefuturen til en bestemt pris eller innløsningskurs dersom markedskursen på bortfallsdatoen ligger under innløsningskursen og kjøper velger å utøve opsjonen.

Dersom markedskursen på bortfallsdatoen ligger over innløsningskursen, vil opsjonen ikke bli utøvet, da det er mer fordelaktig å selge den underliggende råvarefuturen i markedet.

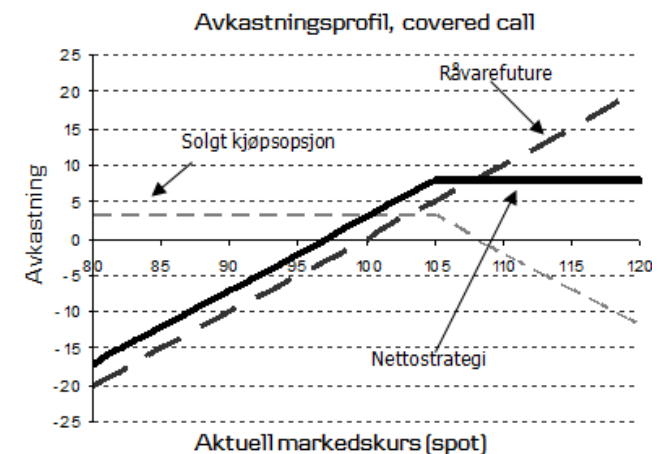
**EKSEMPLER PÅ
INVESTERINGSSTRATEGIER**

Covered call

En covered call (dekket kjøpsopsjon) er en solgt kjøpsopsjon med samtidig eierskap av den underliggende råvarefuturen. Forpliktelsen til å selge den underliggende råvarefuturen kan dermed alltid oppfylles.

Investor mottar en premie for den solgte kjøpsopsjonen hvis han fraskriver seg kurspotensialet ut over innløsningskursen på den underliggende råvarefuturen.

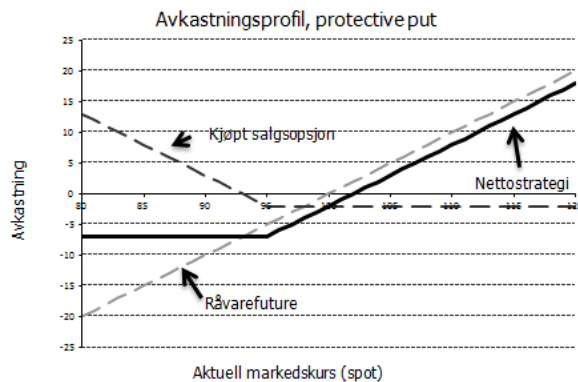
Forventningen til kursutviklingen på strategien bør ikke overstige innløsningskursen pluss den mottatte opsjonspremien, da dette utgjør break-even for strategien.

Protective put

En protective put (beskyttende salgsoption) er en kjøpt salgsoption med samtidig eierskap av den underliggende råvarefuturen. Det gir rett til å selge den underliggende råvarefuturen til opsjonens innløsningskurs.

Det betales en premie for den kjøpte salgsoptionen, mens kurspotensialet på de underliggende råvarefutures er intakt. Strategien brukes til å avdekke risikoen for kursfall på de underliggende råvarefutures.

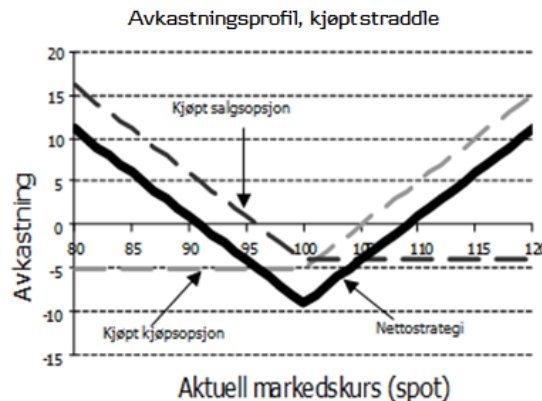

Kjøpt straddle

En kjøpt straddle består av en kjøpt kjøpsoppsjon og en kjøpt salgsoption med samme innløsningskurs. Det gir rett til å kjøpe og/eller selge de underliggende råvarefutures til opsjonens innløsningskurs.

Det betales en opsjonspremie for de kjøpte opsjonene.

Strategien brukes ved forventning om en kursstigning eller et kursfall i den underliggende råvarefuturen.

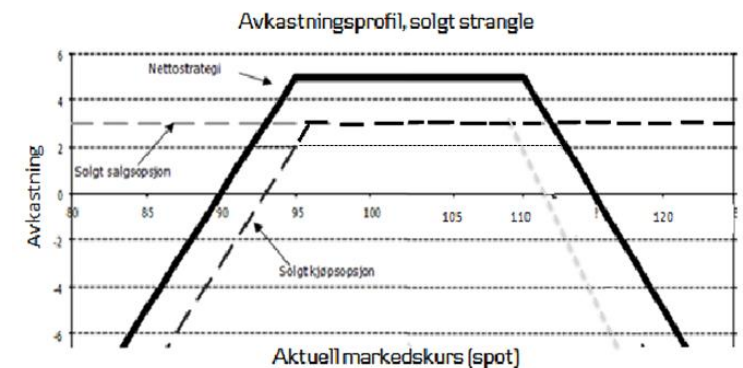

Solgt strangle

En solgt strangle består av en solgt kjøpsoppsjon og en solgt salgsoption med forskjellige innløsningskurs. Det gir plikt til å selge og/eller kjøpe de underliggende futureskontraktene til opsjonens innløsningskurs dersom kjøper velger å utøve en av opsjonene.

Det mottas en opsjonspremie for de solgte opsjonene.

Strategien brukes ved forventning om en relativt stabil kursutvikling i den underliggende råvarefuturen.

Risiko

Du må være oppmerksom på at handler av denne typen kan medføre betydelig risiko.

Salg av råvareopsjoner

Ved salg av opsjoner på råvarefutures består risikoen i at opsjonen skal avregnes til en innløsningskurs som er ikke er gunstig sammenlignet med den kursen den underliggende råvarefutures handles til i markedet på bortfallsdatoen. I begge tilfeller kan tapet overstige den opsjonspremien selger mottar.

Selger av en kjøpsopsjon kan i verste fall lide et ubegrenset tap.

Selger av en salgsopsjon kan i verste fall lide et tap som svarer til forskjellen mellom innløsningskursen minus premien og null.

I opsjonens løpetid vil markedskursen på den underliggende råvarefutures, de forventede kurssvingningene på den underliggende råvarefutures og pengemarkedsrenten påvirke markedsværdien av opsjonen. Innvirkningen avhenger selvfølgelig av opsjonstypen.

Vers. 07/11
havn K

Hvis opsjonen eventuelt stenges før tiden, kan selger komme til å tape penger på tidspunktet for førtidsinnfrielsen svarende til den absolutte værdien av den negative markedsværdien.

Kjøp av råvareopsjoner

Ved kjøp av råvareopsjoner er tapsrisikoen begrenset til premien som er betalt.

Sikkerhetsstillelse

Når du inngår handler med oss som motpart, kan vi kreve at du stiller sikkerhet.

Spesielle markedssituasjoner

Under spesielle markedssituasjoner kan det være vanskelig eller umulig å stenge en posisjon. Dette kan for eksempel være tilfellet i perioder med hyppige prissvingninger hvis prisene stiger eller faller i en slik grad at vi ikke er i stand til å sette en pris, eller hvis børsen suspenderer eller begrenser handelen med kontrakter.

SKATT

Den skattemessige behandlingen av gevinst og tap på råvareopsjoner avhenger av om du handler som privatperson eller på vegne av et selskap.

På grunn av kompleksiteten på dette området anbefaler vi at du drøfter de skatte- og regnskapsmessige konsekvensene med en revisor eller annen profesjonell rådgiver.